

**TÜRK SANAYİCİLERİ
VE İŞADAMLARI
DERNEĞİ**

Sayı : 1
21 Ocak 2007

İçindekiler

**Çin
AB
ABD
Türkiye'deki Kamu ve
Özel Kuruluşların
Çalışmaları**

**Çin Ekonomisi 2006'da
%10.5 oranında büyüdü.**

**Çin 2007 yılında makro
ayarlamaları güçlendirmeye
devam edecek.**

**ULUSLARARASI KURUMLARDA VE TÜRKİYE'DE
ÇİN BAĞLANTILI GELİŞMELER**

1980'ler itibariyle komünist sistemin kapalı yapısından açık piyasa ekonomisine geçişle hızlı bir büyüme sürecine giren Çin, uluslararası ticaret sistemine entegrasyonu sürecinde önemli bir basamak olan 2001 yılı Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyeliğiyle de tüm dünyanın dikkatlerini üzerine çekmiştir. Çin'in DTÖ üyeliği, dünya ekonomileri için büyük bir fırsat olmasının yanı sıra bazı tehditleri de beraberinde getirmesi, devletleri ve ilgili kurumları bu ülkeye yönelik bazı stratejiler oluşturmaya yöneltmiştir. Bu bültende, Çin'deki gelişmeler başta olmak üzere, çeşitli devlet ve kurumların Çin üzerine yaptıkları çalışma ve faaliyetler ele alınmıştır.

I. Çin

A. Ekonomi

- Çin Ulusal İstatistik Bürosu'ndan yapılan açıklamada Çin ekonomisinin 2006 yılında %10.5 büyüdüğü belirtildi. Bu büyüme ile Çin'in GSYİH'si 2006 yılında 2.6 trilyon doları aştı. Kaydedilen yüksek büyüme hızının yönetim güçlükleri getirdiğine ve ekonominin "çelişkiler ve sorunlar" ile yüz yüze geldiğine dikkat çekilirken, Çin hükümetinin en büyük kaygısı ülke ekonomisinde yıllardır süren hızlı büyümenin enflasyonun denetimden çıkmasına neden olması.(1) Bu arada, Ulusal Gelişim ve Reform Komisyonunca açıklanan rakamlar da hükümetin bu kaygısını bir anlamda doğruluyor. Komisyonca yapılan açıklamada Çin'de üretici fiyatlarının 2006 yılında %3.5 oranında arttığı belirtildi. Bu rakam 2005 yılına göre %0.6 oranında bir artışı ifade ediyor.(2) Çin Makro Ekonomi Akademisi Genel Sekreteri Wang Jian ise Çin'de enflasyonun en önemli göstergelerinden biri olan tüketici fiyat endeksinin 2007'de geçen seneye göre %3 oranında artabileceğini ya da ikiye katlanabileceğini bildirdi. Enflasyonun dizginlenmesi bu sene hükümet için en önemli önceliklerden biri olacak. Çin geçtiğimiz yıllarda %10'luk bir büyüme hızı yakalarken enflasyonunu da düşük bir seviyede tutabilmeyi başarmıştı.(3)
- Çin Sosyal Bilimler Akademisi tarafından kısa süre önce yayımlanan "2007 Çin Ekonomisinin Analizi ve Tahminler" adlı mavi kitapta, yapılan makro düzenlemeler sonucunda Çin'in gayri safi yurtiçi hasılasının artış hızının 2007'de yavaşlayacağı savunuldu. Mavi kitaba göre, uluslararası ekonomik ve siyasi ortamda olağanüstü ani olaylar, Çin'de de etkisi geniş ciddi doğal afet ve diğer ciddi sorunların yaşanmaması durumunda, Çin'in büyüme hızı belirli oranda düşerek, yüzde 10 dolayında gerçekleşecek. (4)
- Çin Merkez Bankası-Çin Halk Bankası Başkanı Zhou Xiaochuan, Çin'in 2007'de finansal makro ayarlamaları güçlendirmeye ve istikrarlı para politikasını uygulamaya devam edeceğini belirtti. Zhou Xiaochuan, 2006'da istikrarlı para politikasını ciddi şekilde uygulayan

1 trilyon dolarlık döviz rezervi için yeni strateji

Çin hisse senedi piyasasının büyüklüğü 1 trilyon doları geçti.

2006 yılı Çin'de bankaların halka arz yılı oldu.

Çin Halk Bankası'nın, kredi artışını makul bir şekilde tutmak için çaba harcadığını, milli ekonomiyi istikrarlı ve hızlı şekilde geliştirdiğini, finansal reform ve dışa açılmayı istikrarlı şekilde ilerlettiğini, kamu ticari bankalarının hissedarlık reformunu hızlandırdığını, finans piyasasını var güçle geliştirdiğini ve finans sisteminin istikrarını koruduğunu ifade etti. (5)

- Çinli yetkililer rezervlerinin idare stratejisini değiştirmek üzere toplanıyor. Rezervin bir bölümü emtia ve yüksek getirili kıymetlere kaydırılacak. Kurulacak Singapur tipi yatırım şirketi de rezervin yaklaşık 20 milyar dolarını yönetecek. Çin döviz rezervinde dolardan uzaklaşıp emtiaya yönelirse hem ABD karşısındaki dış ticaret fazlası nedeniyle yaşadığı yuanın değerini artırması yönündeki baskıları hafifletmiş olacak hem de petrol ve diğer yeraltı kaynaklarına olan ihtiyacını doyummuş olacak. Çin'in emtiaya yönelmesi son dönemde kan kaybeden emtia fiyatlarına çıkış getirebilir. Uluslararası yatırımcıların ve ABD'nin en büyük korkusu Çin'in dolar dışı varlıklara kayması. Çin'in dolar kıymetlerini elden çıkarmaya başlaması halinde son dönemde euro karşısında kan kaybeden dolar iyice değer kaybedebilir. (6) Çin'in döviz rezervlerinin tarihine baktığımızda 1979'dan önce Çin'in döviz rezervlerinin hiçbir zaman 1 milyar doları geçmediği görüyoruz. Çin'in döviz rezervleri 1990'da 10, 1996'da da 100 milyar doları geçti. 2004 sonunda 609.9 milyar dolara ulaşan döviz rezervleri, 2005 sonunda 818.9 milyar doları buldu. Şubat 2006'da Çin'in döviz rezervleri 853.6 milyar dolara ulaşarak, dünyanın en büyük rezervlerine sahip olan Japonya'yı geride bıraktı. (7)
- Çin Menkul Kıymetler Borsası 1 trilyon dolarlık değeri aştı. Şanghay ve Şenzen Menkul Kıymetler borsalarında kayıtlı hisse senetlerinin toplam değeri 10 Ocak'ta ilk kez 1.01 trilyon dolara ulaştı. Çin Menkul Kıymetler Borsası bu performansıyla değer olarak Asya'da 4.8 trilyon dolar değerindeki Japonya ve 2.1 trilyon dolar değerindeki Hong Kong'tan sonra üçüncü sırada bulunuyor. Uzmanlara göre Çin, eğer hükümet yeni hisse satışlarında mevzuatı daha hızlandıracak düzenlemeler yaparsa piyasa değeri itibarıyla yakında Japonya'yı yakalayabilir. (8) Goldman Sachs Group (Asya) Genel Müdürü Hu Zulu, Çin Borsası'nın 2016 yılında 5 trilyon, 2020 yılında da 10 trilyon dolara ulaşacağını belirtti. (9)
- Çin bankacılık sektöründe 2006 yılında artan gelirler sayesinde hem yurt içi hem de yurt dışında halka arz patlaması yaşandı. Çin'in en büyük bankası olan Sanayi ve Ticaret Bankası (ICBC) Ekim ayındaki 21 milyar dolarlık rekor halka arz ile küresel yatırımcıların dikkatinin Asya piyasalarına yoğunlaşmasını sağladı. DTÖ üyelik sürecinde, Pekin hükümetinin kuruma verdiği bankacılık sistemini düzenleme sözünden ötürü benzer halka arzların devam etmesi bekleniyor. Ancak, uzmanlar risklerin devam ettiğine dikkat çekiyorlar. Bu risklerin başında son yıllarda artan yolsuzluk skandalları ve bankacılık sektörünün yüz milyarlarca dolara ulaşan karşılıksız borcu

Çin likiditeye dizgin için mevduat stok oranını tekrar arttırdı.

Yatırım fonlarından 11.2 milyar \$

Çin'in tam pazar ekonomisi statüsünü tanıyan ülke sayısı 66'yı buldu.

Hong Kong ekonomisi 13. kez dünyanın en liberal ekonomisi seçildi.

- geliyor.(10)
- 2006'da piyasadaki likidite fazlasını dizginlemek için ticari bankaların mevduat stoku oranını üç kez arttıran Çin, 5 Ocak'ta %0.5'lik bir artırım daha gerçekleştirdi. Yeni düzenlemeye göre büyük bankaların 15 Ocak'tan itibaren %9.5, küçük bankaların ise %10 oranında mevduat stoku bulundurması zorunlu olacak. Uzmanlar, Merkez Bankası'nın faiz artırmak yerine bankaların rezervlerini yüksek tutarak likidite oranını dizginlemeyi tercih ettiğine dikkat çekiyor ve mevduat stokunun önümüzdeki yıl içinde de birkaç kez daha artırılacağını tahmin ediyor. Çin'deki likidite fazlası büyük oranda sermaye girişi ve ticaret fazlasından kaynaklanıyor.(11)
 - Çin'deki yatırım fonları 2006'da da dünyanın en iyi performans gösteren fonları oldu. En fazla kazandıran Çin fonlarının özelliği bankacılık, sigortacılık ve emlak sektörüne yatırım yapmaları. En büyük 5 Çin fonunun en az 1 milyar dolar getiri sağladığı belirtiliyor. Yatırım uzmanlarına göre Çin'deki ekonomik büyüme büyük çaplı yatırımları daha az riskli kılıyor.(12)
 - Çin Ticaret Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre 2006'da 14 ülke daha Çin'i tam pazar ekonomisi olarak tanıdı. Böylelikle Çin'in tam pazar ekonomisi statüsünü tanıyan ülke sayısı 66'yı bulmuş oldu. Ancak, Çin'in en büyük üç ticari partneri AB, ABD ve Japonya halen Çin'i bir tam pazar ekonomisi olarak tanımlamıyor.(13)
 - Çin'in 2006 yılında Dünya Bankası'ndan sağladığı kredi miktarının 1 milyar 475 milyon Amerikan dolarını bulduğu ve bu kredilerin esas olarak Çin'in orta, batı ve kuzeydoğu bölgelerindeki şehircilik inşası, altyapı tesisler ve yeni köy inşası gibi 10 projede kullanıldığı bildirildi.(14) Asya Kalkınma Bankası'nın Çin'e açtığı kredilerin toplam tutarı, 2006 yılı sonu itibarıyla 17 milyar 700 milyon doları aştı. Asya Kalkınma Bankası Çin Temsilciliği tarafından 8 Ocak'ta yapılan açıklamada, kredilerin yüzde 41'inin karayolu ve demiryolu inşası gibi ulaşım projelerinde, yüzde 25'inin kırsal kesimde metan gazı kullanımının yaygınlaştırılması, erozyonun önlenmesi ve su kaynaklarının korunması gibi köy çalışmaları ile doğal kaynakları koruma projelerinde kullanıldığı belirtildi.(15)
 - Çin'in Hong Kong Özel İdari Bölgesi, ABD Gelenek Fonu (The Heritage Foundation) tarafından, üst üste 13. kez Dünyanın En Liberal Ekonomisi seçildi. Fon tarafından 16 Ocak'ta yayımlanan 2007 "Ekonomik Liberallik Endeksleri" adlı raporda, Hong Kong'un bütün endekslerde en yüksek notu aldığı belirtildi.(16)

1. Yatırım ve Sermaye Hareketleri

- 21 Aralık tarihli Referans Gazetesinde çıkan yorumda Çin'de orta sınıfın gelir düzeyindeki artışla birlikte bu pazardan pay kapmaya çalışan yabancı şirketlerin işi dışarıdan görüldüğü kadar kolay olmadığı belirtildi. Gazeteye göre Çin'de binlerce yıldır hüküm süren

Çin’de fiilen değerlendirilen yabancı sermaye miktarı 676.6 milyar \$

Çin dış yatırımında dünya 13.sü

Dokuz yabancı bankanın Çin’de yerli banka kurmasına izin verildi.

Çin’in dış ticaret fazlasında yeni rekor

geleneksel değerlere olan düşkünlük delinmesi zor bir duvar olarak yabancıların önüne çıkıyor. Bu durumda kimi şirketler pes edip geri çekiliyor, kimileri yerli ortak arayışına giriyor, kimileri ise kendisini Çin geleneklerine uydurmaya çalışıyor.

- Çin’in fiilen değerlendirdiği yabancı sermaye miktarı geçen Kasım ayının sonunda 676 milyar 600 milyon ABD Dolarına ulaştı. Çin’de kurulan yabancı yatırımlı işletmelerin sayısı, aynı sürede 590 bine ulaşırken, dünyanın en büyük 500 şirketinden 480’i Çin’de yatırım yaptı. Çin, 1991 yılından itibaren üst üste 15 yıl gelişmekte olan ülkeler arasında en çok yabancı yatırımı çeken ülke oldu. BM Ticaret ve Kalkınma Konferansı tarafından yapılan araştırmaya göre, Çin, 2006-2008 döneminde de çok uluslu işletmelerden en çok yatırım çeken ülke olacak.(17) Çin’de kullanılan yabancı sermaye geçen sene %4.47 oranında artarak 63 milyar dolara ulaştı. 2006’da Çin’de 41,473 yeni yabancı sermayeli firma kurulurken, 2005’e göre kurulan yabancı sermayeli firma sayısında %5.75’lik bir düşüş yaşandı. Finans sektörü hesaba katıldığında (bankacılık, sigorta sektörü) kullanılan yabancı sermaye rakamı 69.47 milyar dolara ulaşıyor ki bu da 2005’e göre %4.06’lık bir düşüşü göstermekte. Çin artık yabancı sermayeyi daha çok AR-GE, yüksek teknoloji, ileri üretim, enerji ve çevre dostu sektörlerde çekmek istiyor.(18) Çin, yüksek oranda yabancı sermaye çekmeye devam ederken artık dışarıya yatırım yapan bir ülke konumuna da gelmeye başladı. Dünya dış yatırım sıralamasında 2005’te 17. sırada yer alan Çin, dış yatırımlarında 2006’da kaydedilen hızlı gelişmeler sonucu, geçen yıl 13., 16.1 milyar dolar ve %32’lik artışla 13. sıraya yükseldi. Çin Ticaret Bakanlığı tarafından verilen bilgilere göre Çin, bundan böyle yatırım, döviz, sigortacılık ve vergi alanlarında yerli işletmelerin yurt dışı yatırım faaliyetlerini teşvik eden politikalar belirleyecek; aynı zamanda nüfusu fazla, pazarı geniş ve etkisi büyük ülkelerde, yurtdışı ekonomik ve ticari işbirliği bölgeleri kuracak.(19)

2. Bankacılık

- Citibank dahil ilk grup dokuz yabancı bankanın Çin’deki şubelerini tüzel kişiliğe sahip yerli bankalara dönüştürmek yönünde yaptıkları başvurular, Çin Bankacılık Denetim ve Yönetim Komitesi tarafından onaylandı. Böylece bu bankaların döviz ve Çin parası bazında her türlü işlem yapmalarının önü açıldı. Çin, Dünya Ticaret Örgütü’ne katılmasını izleyen beş yıllık geçiş döneminin sona erdiği 11 Aralık’ta yabancı bankalara yerli banka statüsü tanıyarak, tüzel kişiliğe sahip yabancı bankaların döviz ve Çin parası bazında her türlü işlem yapmalarına izin verdi.(20)

B. Dış Ticaret

- Çin’in dış ticaret fazlası 2006 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık

Çin dış ticaret payını en fazla arttıran ülke

Çin'in gümrük vergilerinde indirim

Asya'yı şekillendirecek beş trend

%75 artarak 177.47 milyar dolara ulaştı. Çin Gümrük İdaresi verilerine göre, 2005 yılında Çin'in dış ticaret fazlası 102 milyar dolar olarak gerçekleşmişti. 2006 yılında Çin'in ihracatı bir önceki yıla göre %27.2 artarak 969,08 milyar dolar, ithalatı da %20 oranında artarak 791,61 milyar dolar oldu. Çin Merkez Bankası Başkanı 4 Ocak'ta yaptığı açıklamada, artmaya devam eden dış ticaret fazlasının Çin'in parasını daha esnek bir kur politikası izlemeye yöneltebileceğini söyledi. Bu arada ABD'nin Çin ile ticaretinde verdiği açık da büyümeye devam ediyor. ABD'nin 2006 yılının 11 ayında Çin'e karşı verdiği ticaret açığının da 213,5 milyar dolara çıkarak, 201,6 milyar dolarlık 2005 yılı açık rakamını geride bıraktığı bildirildi.(21) Çin Bilimsel Araştırmalar Akademisi ise en son raporunda Çin'in ticaret fazlasının ihracatın dizginlenmesi ve ithalatın teşvik edilmesi yönünde alınan tüm önlemlere rağmen 2007 yılında 190 milyar dolara ulaşarak yeni bir rekor kırabileceğini tahmin ediyor. Bu tahminler gerçekleşirse Çin, Suudi Arabistan ve Rusya'yı geçerek, Almanya'dan sonra dünyanın en fazla ticaret fazlası veren ülkesi durumuna gelecek. Bu sene ABD ve AB ile olan ticaret açığının da artarak sırasıyla 178.2 ve 133.1 milyar dolara ulaşması bekleniyor. Raporda bu artışların beraberinde muhtemel ticari sürtüşmeleri de getireceği belirtildi. Yine aynı raporda söz konusu sürtüşmelerin hazır giyim, tekstil ve ayakkabıdan elektronik eşyalara, çelik ve kimyasal ürünlere kayması beklendiği ifade edildi.(22)

- Bu arada Çin, 1990-2005 döneminde dünya ticareti içinde payını en fazla arttıran ülke oldu. Çin bu dönemde %396'lık bir pay artışı ile dünya ticaretinde 13'üncülüğten 3'üncülüğe oturdu. Aynı dönemde Türkiye'nin dünya dış ticaretindeki payı %78,4 oranında arttı. Türkiye bu rakamla dünya ticaretinde payını en fazla yükselten dördüncü ülke oldu. 1990-2005 döneminde, dünya ticaretinde ilk 10 sırada bulunan tüm gelişmiş ülkelerin payı geriledi. (23)
- Çin'in yeni ihracat ve ithalat vergisi kıstasları 1 Ocak 2007'tan itibaren resmen uygulanmaya başladı. Çin, Dünya Ticaret Örgütü'ne katılırken verdiği (DTÖ) gümrük vergisini indirme taahhüdüne göre 44 çeşit malın ithal vergisini daha azalttı. Böylece gümrük vergisinin genel düzeyi yüzde 9.9'dan yüzde 9.8'e indi. Çin'in, fazla enerji tüketen, fazla kirlilik yaratan ve aşırı kaynak kullanan malların ihracatını daha da sınırlamak için, 2007'de kömür ve ham petrol gibi ürünlerden ihracat vergisi almaya devam edeceği, paslanmaz çelik külçesi ve ilk ürünleri gibi enerji tüketimi fazla, çevreyi büyük çapta etkileyen ürünlerden de ihracat vergisi almaya başlayacağı bildirildi.(24)

1. Bölgesel İlişkiler

a. Asya

- Asya'da 2007 yılında da süratli bir büyüme bekleniyor. Geçtiğimiz yıl Çin ve Hindistan'ın baş döndürücü bir büyüme sergilediği kıtada birçok satın alma ve birleşme anlaşmasına imza atıldı. Uzmanlar, tüm

Dünyanın en büyük serbest bölgesi Asya'da doğuyor.

Outsource cenneti Çin üretimini Afrika'ya kaydırıyor.

Çin- Japonya

olumlu gelişmelere rağmen Asya'nın risklerden muaf olmadığına işaret ederek, bölgede bu yıl "beş mega trendin" iyi izlenmesi gerektiğini düşünüyor. Business Week dergisine göre bu beş trend; Çin ekonomisindeki hızlı büyümenin beraberinde getirdiği sosyal huzursuzluğun doğuracağı olası sonuçlar, Hindistan'da hızla yükselen enflasyon, Japonya Anayasası'nın gözden geçirilmesi, doların Asya para birimleri karşısında değer kaybetmesi ve Toyota'nın dünya otomotiv endüstrisinde başa gürüşmesi. (25)

- Küresel ekonominin yeni itici gücü olan Asya, kendi içinde bir serbest ticaret bölgesi oluşturmak için dev bir adım atıyor. Güneydoğu Asya ülkeleri ile Çin, 13-14 Ocak tarihlerinde Filipinler'de gerçekleştirilen ASEAN toplantısında alınan kararla telekomünikasyon, ulaştırma ve turizm gibi hizmet sektöründe bariyerleri tamamen kaldıracak. Böylece dünyanın en büyük serbest ticaret bölgesi için de önemli bir adım atılmış olacak. ASEAN'ın planı 2015 yılına kadar tek pazar projesini hayata geçirmek. Çin ve ASEAN ülkeleri ticaret engellerini kaldırmaya ilk olarak 2005 yılında başladı ve o günden bu yana 7 binden fazla ürün üzerinden alınan gümrük vergileri düşürüldü. Anlaşmanın özellikle inşaat, mühendislik, enerji, seyahat, ulaştırma, eğitim, telekomünikasyon kültür ve spor alanlarında yatırımları tetikleme bekleniyor. (26)

b. Afrika

- Kısa bir süre öncesine kadar Afrika'ya sadece yer altı zenginlikleri için giden Çinliler, artık pek çok sektörde üretim süreçlerini Afrika'ya kaydırmaya başladı. "Dünyanın ucuz üretim cenneti" olan Çinli birçok üretici üretim aşamalarının bir bölümünü Afrika'da yapıyor. Kıtada 800'den fazla Çinli işletme 11 milyar dolarlık yatırımlarıyla faaliyet göstermekte. Çinlilerin ve Hintlilerin üretimlerini en fazla kaydardıkları alanların başında ise otomobil yedek parça, ayakkabı ve kağıt gibi sektörler geliyor. 2000 ile 2005 yılları arasında Çin ve Afrika arasındaki ticaret hacmi 10 milyar dolardan 40 milyar dolara fırlarken bu rakamın 2006 itibarı ile 50 milyar doları aşması, 2010 yılında ise 80 milyar dolara ulaşması bekleniyor. Uzmanlara göre Çin, Hindistan ve Afrika arasında yaşanan bu ticari ilişki dünyada giderek hızlanan "Güney-Güney yatırımı" ve "Gelişmekte olan ülkeler arasında ticaret-ticaret ilişkisi" trendinin de habercisi. (27)

2. İkili İlişkiler

- Çin Ticaret Bakanlığı tarafından 16 Ocak'ta yayımlanan istatistiklere göre, 2006 yılında Çin ve Japonya arasında gerçekleştirilen ticaret hacmi, geçen yıla göre yüzde 12.5 artarak, 200 milyar Amerikan dolarını geçti. Alınan bilgiye göre, 2006 yılında Japonya, Çin'in üçüncü büyük ticaret ortağı olduğu gibi, Çin'in ikinci büyük yabancı yatırım kaynağı yeri oldu. (28)
- Çin ve G.Kore arasındaki ticari ilişkiler 2006 yılında da artmaya

Çin-Kore

devam etti. 2005 yılında Çin'i tam pazar ekonomisi olarak tanıyan Kore ile Çin'in ikili ticaret hacmi 2006 yılında 2005 yılına göre %20 artarak 134.31 milyar dolara ulaştı. Çin Kore'den 89.78 milyar dolarlık ithalat yaparken, ihracatı 44.53 milyar dolarda kaldı. İki ülkenin ikili ticaret hacminin 2012 yılında 200 milyar doları aşacağı tahmin ediliyor.(29)

Çin-Filipinler

- Çin Başbakan Yardımcısı Liao Xiaohu ve Filipinler Sosyo-Ekonomik Planlama Bakanı Romulo Neri Manila'da 15 Ocak 2007 tarihinde iki ülke arasında ikili ekonomik ve ticari işbirliğini geliştirme amaçlı bir çerçeve anlaşmasına imza attı.(30)

Çin-Brezilya

- 2006 yılında Çin-Brezilya ikili ticaret hacmi 2005'e göre %34.47'lik bir artışla 16.39 milyar dolara ulaştı. Çin'in Brezilya'ya olan ihracatı 7.99 milyar dolar olurken, ithalatı 8.40 milyar doları buldu. Çin, Brezilya'nın ticaretinde %7 pay sahibi. (31)

Çin-Şili

- Çin Ticaret Bakanlığı'ndan edinilen bilgiye göre, Çin-Şili Serbest Ticaret Bölgesi Hizmet Ticareti ve Yatırım konulu ilk görüşme ve Serbest Ticaret Komitesi'nin ilk toplantısı 15-17 Ocak günlerinde Beijing'de düzenlendi.(32)

3. Sektörler**a. Kamu****Çin'de devlet işletmelerinin yeniden yapılandırılması**

- Çin Devlet Konseyi'ne bağlı Devlet Mülkiyetlerini Denetim ve Yönetim Komitesi Başkanı Li Rongrong, 2010 yılına dek devlet işletmelerinin sayısının, 80-100 kadar azaltılması hedefinin gerçekleştirilmesi için 2007 yılında bu işletmelerin yeniden yapılandırılmasına hız verileceğini belirtti. Li Rongrong konuşmasında, devlet sermayesinin, elektrik, petro-kimya, telekomünikasyon, demir-çelik ve sivil havacılık gibi sektörlerde ve önemli işletmelerde toplanacağını, böylece kamu ekonomisinin bu alanlardaki kontrol gücünün korunabileceğini kaydetti. (33)

b. KOBİ'ler**KOBİ'lerin uluslararası rekabete katılmasına destek**

- Çin hükümetinin önümüzdeki yıllarda küçük ve ortak büyüklükteki işletmelerin (KOBİ'ler) uluslararası rekabete katılmasını desteklemek için bir dizi önlem alacağı bildirildi. Çin Kalkınma ve Reform Komitesi Başkan Yardımcısı Ou Xinqian yaptığı açıklamada, KOBİ'leri büyüme biçimlerindeki değişimleri hızlandırarak uluslararası hizmet sektöründe daha fazla pay almaya yönlendireceklerini, aynı zamanda tercihli vergi politikalarıyla KOBİ'lerin uluslararası ticarete katılmalarını ve devlet tarafından oluşturulan Dış Ticareti Geliştirme Fonu'ndan yararlanmalarını teşvik edeceklerini kaydetti. KOBİ'ler, şu anda Çin'deki toplam işletme sayısının yüzde 90'ından fazlasını oluşturuyorlar.(34)

Çin'in ilk risk yönetimi raporu hazırlanıyor.

Çin-Rusya doğalgaz boru inşası hazırlıkları

Petro China, Petro Kazakistan'ın %67 hissesini satın aldı.

Çin ve İran arasında doğalgazda işbirliği

c. Sigortacılık

- Çin Sigortacılık Düzenleme Komisyonu ülkenin ilk risk yönetimi raporunu hazırlıyor. Komisyondan yapılan açıklamada söz konusu raporun madencilik, tarım, sağlık, ulaşım, sivil havacılık, elektrik, müteahhitlik ve turizm sektörlerinde rehber niteliği taşıyacağı belirtildi. Rapor önümüzdeki günlerde kamuoyuna açıklanacak.(35)
- Çin'in ekonomik alanda gösterdiği büyüme sigortacıların da ilgisini çekiyor. Son olarak Fransız reasürans şirketi SCOR'un Çin'de lisans almak için yaptığı başvuru Çin Sigorta Düzenleme Komisyonu (CIRC) tarafından kabul edildi. SCOR, Asya-Pasifik bölgesinde Japonya, Kore, Hong Kong, Tayland, Malezya, Singapur ve Avustralya'da aktif durumda.(36)
- Çin'in önde gelen sigorta şirketlerinden China Life Insurance, Şangay borsasındaki ilk işlem gününde hisse senedi fiyatlarının ikiye katlanmasıyla piyasa değeri açısından, American International Group'un (AIG) ardından dünyanın ikinci büyük şirketi haline geldi. Gelen alımlarla şirketin piyasa değeri de 129 milyar dolara ulaştı.(37)

d. Enerji

- Çin Petrol ve Doğal Gaz Şirketler Grubu Genel Müdürü Jiang Jiemin geçen yıl Çin ve Rusya hükümetleri arasında doğal gaz alanındaki işbirliği ile ilgili çerçeve anlaşması imzalandığını hatırlattı. Anlaşmaya göre, Çin'in her yıl Rusya'dan 68 milyar metreküp doğal gaz ithal edecek ve Rusya'nın Gazprom Şirketi Çin'e uzanan iki doğal gaz boru hattı inşa edecek.(38)
- Çin Petrol ve Doğal Gaz Limited Şirketi, Petro China'nın Kazakistan devlet petrol şirketi Petro-Kazakistan'ın yüzde 67 hissesini satın aldığı bildirildi. Petro-China tarafından 8 Ocak'ta yapılan açıklamada, Çin Petrol Arama Limited Şirketi aracılığıyla gerçekleştirilen hisse alımının 23 Ağustos 2006'da imzalanan sözleşme doğrultusunda 28 Aralık'ta gerçekleştirildiği belirtildi. Hisse alımının 2 milyar 735 milyon dolara mal olduğu öğrenildi. (39)
- Çin Deniz Petrol Şirketi'nin, İran'la doğal gaz üretim işbirliği konusunda 16 milyar dolar tutarında bir anlayış muhtırası imzaladığı, anlayış muhtırasında İran'ın Kuzey Pars petrol ve doğal gaz havzasının geliştirilmesi, aynı zamanda İran'dan Çin'e sıvılaştırılmış doğal gaz ulaştırılan boru hattının inşa edilmesinin öngörüldüğü bildirildi. (40)

Demir cevheri fiyat artışında anlaşmaya varıldı.

Çin dünyanın ikinci büyük oto pazarı

Çin tekstilinin 2007 hedefi

e. Madencilik

- Çin'in en büyük çelik üreticilerinden Baosteel, demir cevherinin 2007 fiyatı için Brezilyalı Companhia Vale de Rio Doce (CVRD) ile anlaşmaya vardığını açıkladı. İkili demir cevherinin 2007'deki fiyatının %9.5 oranında artması yönünde karar aldı. Bu artışın dünya demir cevheri piyasasına da referans olması bekleniyor. 2004 yılında %19 artan demir cevheri fiyatları, 2005'te %72 fırlamış, 2006'da ise %19'luk bir fiyat artışı üzerinden anlaşmaya varılmıştı. Çin halen dünyanın en büyük demir alıcısı durumunda.(41)

f. Otomotiv

- Çin, 2006 yılında Japonya'yı geride bırakarak dünyanın ikinci büyük otomobil pazarı oldu. Çin Otomobil İmalatçıları Birliği'nin verilerine göre, geçtiğimiz yıl ülkedeki araç satışları, Japonya'yı %37 farkla geçerek, 7.2 milyon adete ulaştı. Analistler ekonomisi yılda ortalama %10 büyüyen Çin'in, ülkedeki satışların bu hızla artmaya devam etmesi halinde, 10 yıl içinde ABD'yi geçerek dünyanın en büyük otomobil pazarı haline gelebileceğini söylüyor.(42)
- Çin'in 1 Mart 2007 tarihinden itibaren, otomobil ve şase ihracatına lisans sistemi uygulayacağı belirtildi. Çin Ticaret Bakanlığı tarafından 30 Aralık'ta yapılan açıklamada, lisans sisteminin, otomobil ihracatındaki düzeni standart hale getirmeyi ve otomobil ihracatının sağlıklı gelişmesini sağlamayı amaçladığı ifade edildi. (43)
- Detroit Otomotiv Fuarı'na bu yıl ilk kez Çinli bir otomotiv şirketi katıldı. Changfeng Group, Çinli rakibi Chery'nin Chrysler ile ortaklık girişimine soyunmasının ardından Detroit'teki fuar aracılığıyla benzer ortaklık fırsatları aradı. Asyalı otomotiv üreticileri ABD'li üreticilere kendi pazarlarında şimdiden ciddi ciddi bir rakip olmuş durumda.(44)

g. Tekstil

- Çin Sanayi Odasının Tekstil İhracat ve İthalat Bölümünden yapılan açıklamada Çin'in tekstil ihracatının 2007'de %15 artarak 161 milyar dolara ulaşmasının beklendiği kaydedildi. Yapılan açıklamada Çin tekstil ihracatının konulan ticari engellere rağmen büyümesini devam ettireceği belirtildi. Çin Ticaret Bakanlığı Çin'deki tekstil endüstrisinin büyüklüğünü 2006 yılı için 312.5 milyar dolar olarak tahmin ediyor. Bu rakam bir önceki yıla göre %20 artışı gösteriyor.(45)

h. Turizm

- Çin Ulusal Turizm İdaresi verilerine göre 2006 yılı Çin iç turizmi için

Çin Asya'nın en çok turist gönderen ülkesi

Çin'de geçen yıl 570 bin patent başvurusu yapıldı.

AB-Çin ticaretine kolaylık geliyor.

hareketli bir yıl oldu. Çin bu alanda 124 milyon turistle dünyada dördüncü sırayı aldı. Çin Ulusal Turizm İdaresi verilerine göre Çin'in turizm gelirleri geçen sene 33.5 milyar dolara ulaşarak dünyada 6. sırayı aldı. Yetkililer, 2008 Pekin Olimpiyatları ve 2010 Şangay World Expo sayesinde iç turizmdeki artışın önümüzdeki yıllarda da süreceğini bildiriyor. (46) Bu arada, geçen yıl yurtdışına seyahat eden Çinlilerin sayısı, bir önceki yıla göre yüzde 10 artarak, 34 milyona ulaştı. Böylece Çin, Asya'nın en çok turist gönderen ülkesi konumunu korudu. Çin Devlet Turizm Müdürü Shao Qiwei Çin'in, geçen yıl ağırlanan yabancı turist sayısı bakımından dördüncü sırada yer aldığını, dünyanın en büyük iç turizm piyasası olma konumunu koruduğunu söyledi.(47)

i. Fikri Mülkiyet Hakları

- Çin Fikri Mülkiyet Hakları Müdürlüğü'ne, geçen yıl 570 binden fazla patent başvurusu yapıldığı, bunların 260 binden fazlasının tescil edildiği bildirildi. İstatistikler, yurt içinden buluş hakkında yapılan patent başvurularının geleneksel Çin eczacılığı, alkolsüz içki ve gıda sektörlerinde; yurt dışından yapılan başvuruların ise yüksek ve yeni teknoloji alanında yoğunlaştığını gösteriyor.(48) Bu arada, Çin Halk Yüksek Mahkemesi Başkan Yardımcısı Cao Jianming, Çin mahkemelerinin yabancıları ilgilendiren davaları görürken, uluslararası patent ve telif hakları anlaşmalarına sadık kalacağını belirtti. Son yıllarda Çin'de yabancıları ilgilendiren patent ve telif hakları davalarının sayısı arttı. 2002-2006 yılları arasında yabancıları ilgilendiren toplam 931 patent ve telif hakları davası görüldü.(49)

II. AB

- AB ve Çin, aralarında tedarik zincirinin güvenliğini arttırmak ve ticareti kolaylaştırmak amacıyla işbirliğini güçlendirme konusunda anlaştı. İlk olarak AB komisyonu ile Çin, İngiliz ve Hollanda gümrük yetkililerinin biraraya gelerek gümrük alanında daha sıkı işbirliği kurmak üzere çalışmasını öngörüyor. Projenin başarılı olması durumunda güçlendirilmiş işbirliğinin diğer üye ülkeleri de kapsayacak şekilde AB geneline yayılması sağlanacak. Güçlendirilmiş işbirliği projesi sonucunda, güvenlik standartları, denetim sonuçları ve yetkili işletmecilik ve karşılıklılık kavramlarının tanınması; tedarik zincirinde ileri teknoloji kullanımı; iyileştirilmiş bilgi akımı, risk analizi ve denetim, gümrükteki malların hızlı tahliyesi öngörülüyor.(50)
- Almanya'nın Beijing Büyükelçisi Volker Stanzel, Avrupa Birliği (AB) dönem başkanlığını yürütecekleri 2007 yılının ilk yarısında, AB ile Çin arasındaki stratejik ortaklık ilişkilerini güçlendirmeye devam edeceklerini belirtti. Stanzel ekonomi ve ticaret ilişkilerinin her zaman AB-Çin ilişkilerinin temeli olduğunu hatırlatarak, Çin ve AB arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin daha da yoğunlaştırılması ve işbirliği ve ortaklık ilişkileri anlaşmasının bir an önce imzalanmasını

sağlamak için çaba harcayacaklarını vurguladı. AB'nin küresel sorunları çözmek için Çin'le işbirliğini yoğunlaştıracağını da kaydeden Stanzel, bunun her iki tarafın da yararına olacağını altını çizdi.(51)

III. ABD

- Amerikan haftalık Time Dergisi son sayısında Çin'in önlenemez yükselişini kapağına taşıdı. Time, "Yabancı yatırımlardaki patlama ve hammadde açlığı sayesinde Angola'dan Avustralya'ya kadar birçok ekonomide dönüşüme sebep olan Çin, şimdi de ticari gücünü siyasi bir güce çeviriyor." ifadesini kullandı. Dergi, "Ülke, dünyanın y□i□s□per gücü □olmayı hedefliyor. Peki bu çabaları Batı'da karışıt duygular uyandıracak mı?" sorusunu soruyor.(52)
- ABD Merkez Bankası Başkanı Ben Bernanke ve ABD Hazine Bakanı Henry Paulson Çin Merkez bankası Başkanı ile geçtiğimiz ay yuanın değerinin düşürülmesi için bizzat Pekin'de görüşmesinden sonra Pekin yuan konusunda yeşil ışık yaktı ancak bir yandan da "yuanı değerlendirip değerlendirmemek Çin'e ait bir karardır" diyerek restini de çekti. Çin, böylelikle kendisini dış ticaret açığının en büyük sorumlusu olarak gören ABD'ye bu konuda taviz vermedi. Bu arada uluslararası kamuoyu ABD için asıl tehlikenin körfez ülkelerinin elindeki petro dolarlar olduğunu düşünüyor. Çin ve petrol ihraç eden ülkelerin ABD ekonomisi üzerinde yaratabileceği etkileri karşılaştıran The Economist dergisi, petrol üreticisi ülkelerin bütçe fazlasının 2006'da 500 milyar dolara ulaştığını, oysa Çin'in bütçe fazlasının 200 milyar dolar ile çok daha az olduğuna dikkat çekti. (53)

V. Türkiye'deki Kamu ve Özel Kuruluşların Çalışmaları

ABD'nin yuan ısrarı

Tekstilde Çin'e 44 kategoride kota

- Dış Ticaret Müsteşarlığı, Çin menşeli bazı tekstil ve konfeksiyon ürünlerinin ithalatında kota uygulamasına karar verdi. Konuya ilişkin tebliğ, Resmi Gazetenin 24 Aralık 2006 sayısında yayımlandı. Belirli Tekstil Ürünleri İthalatında Gözetim ve Korunma Önlemlerini Değerlendirme Kurulu, Çin menşeli belirli tekstil ve konfeksiyon ürünlerinin ithalatında miktar kısıtlaması (kota) uygulamasına karar verdi. Buna göre 44 kategoride, Çin menşeli ürünlerin ithalatında tek taraflı kota uygulanacak. Kotaların dağıtımı ve yönetimi konusunda İTKİB görevli olurken, tebliğ 1 Ocak 2007'de yürürlüğe girdi. (54)
- Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği (TGSD) Başkanı Aynur Bektaş, Türk hazır giyim üreticilerinin Çin'e kaptırdığı müşterilerinin yeniden Türkiye'ye dönmeye başladığını belirterek, 2007 yılı için umutlu konuştu. Aynur Bektaş, Çin'e tekstilde kota uygulanmasını sektör olarak desteklediklerini, ancak geçen yıllarda uygulanan kotaların çok da etkili olmadığını belirtti. Bektaş, iç pazarda da Çin mallarından korkmamak gerektiğini sözlerine ekledi.(55)

Türkiye'ye ithal edilen 10 oyuncakın 9'u Çin'den

Türkiye'nin en büyük motosiklet fabrikasını Çinliler kuruyor.

- Colin's markası ile Rusya'da büyük başarılar kazanan Eroğlu Grubu, Rusya'da kurduğu satış ve pazarlama altyapısının bir benzerini Çin ve Hindistan'da kurmak için harekete geçti. Şirketin hedefi 2008 yılında Çin ve Hindistan'da mağazalar açmak. Dünya cirosunun %60'ını Rusya ve Türkiye'de kalan kısmını ise ağırlıklı olarak AB ve BDT ülkelerinde yapan Colin's pekçok markanın hedef pazarı olan ABD yerine gözünü Çin ve Hindistan'a dikti. Türkiye'nin dışında üretiminin %40'ını Çin'de yaptıran şirket, denim kumaşlarının bir kısmını da yine Çin'den temin ediyor.(56)
- Türkiye'nin son 4 yılda ithal ettiği her 10 oyuncaktan 9'u Çin'den geldi. Devlet Bakanı Kürşat Tüzmen'in verdiği bilgiye göre, 2003-2006 yılları arasında 69 ülke ile İstanbul Serbest Bölgesinden 88 milyon 956 bin 313 kilogram oyuncak ithalatı yapıldı. 2003-2004-2005 yılları ile 2006 yılının ilk 9 ayında 421 milyon 917 bin dolarlık oyuncak ithalatı gerçekleştirildi. Türkiye Çin'den sonra en çok sırasıyla Tayvan, Hong-Kong, İtalya ve Almanya'dan oyuncak ithal ediyor.(57)
- Türk Beyaz Eşya üreticileri için 2006 yılı "ihracat yılı" oldu. Sektör 2006 yılında iç pazar satışlarını %5 arttırırken ihracatta %34'lük bir sıçrama kaydetti. Beyaz Eşya Sanayicileri (TÜRKBEŞD) yaptığı açıklamada ihracatta Çin ve ABD'ye ilk kez beyaz eşya ihracatı yapılmasının yılın önemli gelişmelerinden biri olduğunu belirtti.(58)
- Hattat Holding, kömür üretiminde dünyanın önde gelen şirketlerinden Çinli Datong firmasıyla başlattığı Karadeniz Enerji Üssü Projesi çerçevesinde 2 milyar dolarlık yatırıma hazırlanıyor. İlk etabı daha önce başlatılan projenin 2. ve 3. etap çalışmaları ve metan gazı sondaj başlama faaliyetlerine ilişkin sözleşme 26 Aralık'ta Ankara'da imzalandı. Yaklaşık 11 bin kişiye istihdam sağlayacak ve 5 etapta tamamlanacak projenin 2010'da tamamlanması bekleniyor.(59)
- Taklitlere karşı Çin'de büro kuran Kale Kilit, Çinli gümrükçülerle Jinhua Gümrüğü'nde Cezayir'e gitmek üzere hazırlanan bir parti taklit malı ele geçirdi.(60)
- Çinli motosiklet üreticisi Koayeng İzmir'de yatırım kararı aldı. Kemalpaşa ilçesinde 5 bin metrekare alan üzerine kurulu fabrikada mart ayından itibaren motor montajına başlanacak. Yıllık 800 bin motosiklet üreten, 40 ülkeye ihracat yapan şirket Kemalpa'da da 5 milyon dolarlık yatırımla yılda 75 bin motosiklet montajı yapmayı planlıyor. Kapasitenin ileride 400 bine kadar çıkarılarak, Avrupa ve Afrika ülkelerine ihracat yapılması planlanıyor. Çinliler son dönemde yüksek vergiler nedeniyle giremedikleri Türkiye pazarına ve çevre ülkelerin pazarına, Kemalpaşa'daki tesisleriyle ulaşmayı hedefliyor.(61)

Kaynaklar

- (1) Dünya Gazetesi, 13 Ocak 2007
- (2) <http://www1.cei.gov.cn/ce/doc/cen1/200701180104.htm>
- (3) <http://www1.cei.gov.cn/ce/doc/cen1/200701171246.htm>
- (4) <http://turkey.cri.cn/1/2007/01/02/1@63991.htm>
- (5) <http://turkey.cri.cn/1/2007/01/01/1@63963.htm>
- (6) Referans Gazetesi, 11 Ocak 2007
- (7) http://english.ccpit.org/Contents/Channel_410/2007/0117/23480/content_23480.htm
- (8) Dünya Gazetesi, 12 Ocak 2007
- (9) http://english.ccpit.org/Contents/Channel_410/2007/0116/23479/content_23479.htm
- (10) Referans Gazetesi, 30-31 Aralık 2006
- (11) Referans Gazetesi, 6-7 Ocak 2007
- (12) Referans Gazetesi, 5 Ocak 2007
- (13) <http://www1.cei.gov.cn/ce/doc/cen1/200701151767.htm>
- (14) <http://turkey.cri.cn/1/2007/01/10/1@64345.htm>
- (15) <http://turkey.cri.cn/1/2007/01/08/1@64249.htm>
- (16) <http://turkey.cri.cn/1/2007/01/16/1@64731.htm>
- (17) <http://turkey.cri.cn/1/2006/12/22/1@63445.htm>
- (18) http://english.ccpit.org/Contents/Channel_410/2007/0117/23481/content_23481.htm
- (19) http://english.ccpit.org/Contents/Channel_410/2007/0117/23482/content_23482.htm
- (20) http://english.ccpit.org/Contents/Channel_410/2006/1225/20853/content_20853.htm
- (21) Dünya Gazetesi, 11 Ocak 2007
- (22) http://english.ccpit.org/Contents/Channel_410/2007/0105/22215/content_22215.htm
- (23) Dünya Gazetesi, 25 Aralık 2006
- (24) <http://turkey.cri.cn/1/2007/01/01/1@63961.htm>
- (25) Dünya Gazetesi, 15 Ocak 2007
- (26) Referans Gazetesi, 16 Ocak 2007
- (27) Dünya Gazetesi, 26 Aralık 2006
- (28) <http://turkey.cri.cn/1/2007/01/16/1@64695.htm>
- (29) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/significantnews/200701/20070104285609.html>
- (30) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/significantnews/200701/20070104285616.html>
- (31) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/significantnews/200701/20070104240318.html>
- (32) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/significantnews/200701/20070104288903.html>
- (33) <http://www1.cei.gov.cn/ce/doc/cen1/200701081736.htm>
- (34) <http://turkey.cri.cn/1/2007/01/04/1@64060.htm>
- (35) <http://www1.cei.gov.cn/ce/doc/cen1/200612222618.htm>
- (36) Dünya Gazetesi, Sigorta Eki, 17 Ocak 2007
- (37) Referans Gazetesi, 10 Ocak 2007
- (38) <http://turkey.cri.cn/1/2007/01/06/1@64184.htm>
- (39) <http://turkey.cri.cn/1/2007/01/08/1@64254.htm>
- (40) <http://turkey.cri.cn/1/2006/12/22/1@63485.htm>
- (41) Referans Gazetesi, 23-24 Aralık 2006
- (42) Dünya Gazetesi, 17 Ocak 2007
- (43) <http://turkey.cri.cn/1/2006/12/30/1@63889.htm>
- (44) Referans Gazetesi, 10 Ocak 2007
- (45) <http://www1.cei.gov.cn/ce/doc/cene/200701041948.htm>
- (46) <http://www1.cei.gov.cn/ce/doc/cenzq/200701151740.htm>
- (47) <http://turkey.cri.cn/1/2007/01/18/1@64844.htm>
- (48) <http://turkey.cri.cn/1/2007/01/14/1@64607.htm>
- (49) <http://turkey.cri.cn/1/2007/01/18/1@64836.htm>
- (50) Dünya Gazetesi, 8 Ocak 2007
- (51) <http://turkey.cri.cn/1/2007/01/15/1@64676.htm>
- (52) Dünya Gazetesi, 17 Ocak 2007
- (53) Referans Gazetesi, 30-31 Aralık 2006
- (54) Dünya Gazetesi, 25 Aralık 2006
- (55) Dünya Gazetesi, 26 Aralık 2006
- (56) Referans Gazetesi, 6-7 Ocak 2007
- (57) Referans Gazetesi, 25 Aralık 2006
- (58) Referans Gazetesi, 29 Aralık 2006
- (59) Referans Gazetesi, 27 Aralık 2006
- (60) Dünya Gazetesi, 27 Aralık 2006
- (61) Referans Gazetesi, 15 Ocak 2007